

Közös magyar-ukrán árvízvédelmi fejlesztési program a Duna Régió Stratégia támogatásával

Az EU Tanácsának magyar elnöksége alatt elindított Duna Régió Stratégia (DRS) kiemelt területe országhatárokon átívelő közös védekezés az árvizek ellen a Duna és mellékfolyói vízgyűjtőjén. Mindez kulcsfontosságú Magyarország és a Régió országai számára, hiszen kizárólag az összehangolt vízgyűjtő-gazdálkodás, árvízvédelmi tervezés és egyeztetett intézkedések teremthetik meg a magas szintű árvízi biztonság feltételeit. A Stratégia biztosítja a lehetőséget arra, hogy a Régió nem EU tag országai is részt vegyenek az uniós árvízvédelmi együttműködésben. Biztosítja továbbá az EU regionális fejlesztési és más támogatásainak összehangolását a Stratégia céljaival, különös tekintettel a 2014-2020-as uniós költségvetési időszakra. A Duna Régió Stratégiában Magyarország a környezeti kockázatokkal, árvízvédelemmel kapcsolatos prioritás terület (PA5) társkoordinátora, ezáltal lehetőség nyílik a környező országokkal szorosabb együttműködésre és az összehangolt fellépésre egy biztonságos Duna régió megteremtése érdekében.

A Felső-Tisza-vidék Európa és a Duna régió árvizeknek egyik legjobban kitett területe, ahol az elmúlt 15 év árvíz-védekezési eseményei visszaigazolták, hogy az év bármely részében kialakulhat árvíz. Az itt kialakuló árvízi elöntések akár négy országot is érinthetnek, a megelőzés és védekezés is közös érdek.

Az immár két évtizede létrejött Ukrán Magyar Vízgazdálkodási Együttműködés egyik kiemelt célkitűzése egy magyar-ukrán közös árvízvédelmi koncepció létrehozása. A közös árvízvédelmi programot indokolja, hogy az elmúlt évek jelentős árvízvédelmi fejlesztései ellenére sem csökkent kellően a térségben az árvízi veszélyeztetettség és hatékony megoldást csak a határon túli vízgyűjtőre kiterjedő nemzetközi együttműködés keretében lehet elérni.

A fejlesztési program hidrológiai alapja a két fél által meghatározott és elfogadott új mértékadó árvízszint (MÁSZ).

A program kiemelt feladata az árvízvédelmi töltések fejlesztése mind ukrán, mind pedig magyar oldalon. Az árapasztás és ártér revitalizáció érdekében tározók kiépítése szükséges. Elkerülhetetlen a nagyvízi mederrendezés is. Az árvízlokalizációs tervek megújítása és összehangolása is kiemelten kezelendő. A Felső-Tiszai közös monitoring és árvízi előrejelző rendszer továbbfejlesztése a korszerű előrejelzés és riasztás szempontjából elengedhetetlenül fontos. A műszaki létesítmények fejlesztése mellett szükséges a védelmi szervezet és védelmi eszközrendszer korszerűsítése és felkészítése a bevetésre rendkívüli helyzetben, bármikor is következzen be.

A fejlesztés az ukrán-magyar határvízi együttműködés és a Duna Régió Stratégia keretén belül kerül megvalósításra. Az ukrán-magyar kormány meghatalmazott-helyettesi találkozó lehetőséget biztosít arra, hogy több évtizedes árvízvédelmi tapasztalatokra építő és legkorszerűbb szakmai modellezési és informatikai eszközöket felhasználó előkészítő munkára alapozva a két ország képviselői megállapodjanak a közös program főbb elemeiben.

A készülő közös árvízvédelmi fejlesztési program figyelembe veszi a magyar és az ukrán nemzeti árvízvédelmi fejlesztési koncepciókat, kapcsolódik a határ mindkét oldalán az elmúlt években már kiépült létesítményekhez, illeszkedik az Európai Unió Árvízi Irányelvéhez.

A tervek szerint 2013. március 31-ig elkészül a közös magyar-ukrán árvízvédelmi fejlesztési program végleges változata, amely 2013. júniusban kerül majd a magyar-ukrán kormány meghatalmazottak elé. A jóváhagyásuk után elkezdődhet a fejlesztési programban előirányzott beruházások előkészítése, a megvalósításához szükséges műszaki és pénzügyi tervek készítése.

A munkát segíti az a szakértő is, aki a Duna Régió Stratégia projektek finanszírozását, gazdaságos, hatékony és összehangolt megvalósítását támogató Budapest Duna Kontakt Pont (BDKP) iroda ukrán partner által delegált munkatársaként vesz részt a magyar és ukrán partnerek intézményi, szakmai, pénzügyi, jogi együttműködésében és a munka összehangolásában. Az irodát a Magyar Kormány (Nemzetgazdasági Minisztérium) és az Európai Beruházási Bank hozta létre. A szakértő BDKP-ban végzett tevékenységén keresztül hatékonyabban jöhet létre az ukrán és magyar fejlesztések összehangolása és regionális optimalizálása, a közös program által azonosított feladatok finanszírozásának megtervezése, a beruházások megvalósítása, illetve a meglévő és tervezett létesítmények egy rendszerként történő közös üzemeltetése. A finanszírozás tervezését segíti a BDKP Európai Beruházási Bank által kirendelt szakértője is.

A közös árvízvédelmi program egyes ukrán oldali elemei és az ukrán partner által delegált szakértő bevonása a Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési programjának támogatásával valósulnak meg.

Az ukrán-magyar árvízvédelmi fejlesztések közös végrehajtásánál kialakított optimális szakmai tervezési, lebonyolítási és létesítményüzemeltetési modell a Stratégia mintaprojektjeként példaként szolgálhat más országok határon átnyúló vízgazdálkodási feladatainak megoldásánál.

A határon átnyúló árvízvédelmi együttműködés továbbfejlesztése fontos eleme azon kormányzati intézkedéseknek, amelyek a Tisza vízgyűjtő árvízi biztonságát az EU árvízi irányelvnek megfelelően, a vízgyűjtő egészére összehangoltan folynak. A Felső-tisza árvízvédelmi beruházások is részét képezik ennek a komplex fejlesztésnek. A közös program a tervek szerint a Duna Stratégiának köszönhetően a régiós és európai vívmányok részévé válik. Az 510 ezer ember biztonságát javító Duna árvízvédelmi programra az Európai Bizottság által a napokban jóváhagyott 91 millió Euro támogatás kapcsán Johannes Hahn regionális politikai főbiztos hangsúlyozta: annak jóváhagyásakor a Bizottság figyelembe vette, hogy az árvízvédelmi fejlesztés szorosan kapcsolódik a Duna Régió Stratégia céljaihoz.